

29.10.2008

Gudnejahtton sámi parlamentariihkkárat, buorit oasseváldit!

Beaivi lea leamaš hui beroštahti ja ávkkálaš. Mii leat čujuhan mot sápmelaččaid gaskkas oktasaš davviriikkalaš ovttasbargu sáhtta ovddiduvvot. Min ovttasbargomet váibmosis lea sámi kultuvrra ovddideapmi dan vuodu nalde, ahte mii sápmelaččat leat okta álbmot. Mii galgat čavget ovttasbargomet ein buorebun ja ovddišgoahit dan davviriikkalaš sámi soahpamuša (konvenšuvnna) vuoigŋas. Earenoamážit sámi parlamentáralaš ráđđi doaibma galgá šaddat vel aktiivvalažžabun riikkaidgaskasaš ovttasbarggus ja politihkas.

Min boahhteáigge doaibmamet okta stuora hástalusain lea bargu, mii gullá dálkkádatrievdama caggamii ja dasa vuogáiduvvamii. Dálkkádatrievdan guoskkaha oba sámi álbmoga ja dasa vuogáiduvvamis mii galgat dahkat nanu ovttasbarggu ja váikkuhit maid stáhtaide vai dat válldáde buorebut vuhtii politihkasteaset dálkkádatrievdama váikkuhusaid sámi kultuvrii. Sápmelaččaide galget addojuvvot vejolašvuodát vuogáiduvvat dálkkádatrievdamii min iežamet iešstivrema olis.

Lean gullan miellagiddevaš ovdanbuktojumiid. Sámi parlamentáralaš ráđi áirras Irja Seurujärvi-Kari muitalii midjiide gokčevaččat ja viidát davviriikkalaš sámi giellaovttasbarggu hástalusain ja ovddidanvejolašvuodain. Giellaovttasbargu lea okta mávssolaččamus ovttasbargovugiin daningo giella lea kultuvrra váimmus.

Buot sámi kultuvrraid ovddideapmi galgá leat dásseárvosaš sajádagas ja ovttavardásašvuolta galgá olláhuvvat sámi kultuvrra sistenai. Ovttavardásašvuolta sápmelaččaid dáfus dárkkuha dan, ahte mii galgat leat solidáralaččat guhtet guimmiidasamet. Váikko sámiid vuoigatvuodát leat buorránan, de dilli ii leat velge dárbahassii buori dásis. Min sápmelaččaid guovdu čuhcet olu deaddagat ja min kultuvra leat geahččalan dahkat ovttalágánin váldokultuvrraiguin ja min giella ja kultuvra ii leat álohii dohkkehuvvon. Dákkár dilis mii sápmelaččat galgat doarjut guhtet guimmiideamet vigga-

mušaid ja meannudit nuppiideametguin ovttaveardásaččat – maiddái dárbbu mielde nu ahte dorvvastit posiitiiva sierrameannudeapmái. Mii sápmelaččat galgat iežamet oasis leat ovttaveardásašvuoda ovddideaddjit. Mii galgat davviriikkalaš ovttasbarggus doarjut buot sámeielaid ja kultuvrraid dássebealagit.

Nubbi guovddáš ja dehálaš beavvi fáddá lea leamaš sámi mánáid ja nuoraid sajádat ja dilli. Eanas sámi mánáin ja nuorain orrot árbevirolaš sámiid orrunguovlluid olggobealde ja sámedikkiid vejolašvuodát váikkuhit ja ovddidit sámi orrunguovllu olggobeale sámi mánáid ja nuoraid dili leat unnit ja rájálaččat. Sámedikkiide galggale addojuvvot eanet resurssaid ja váldi bearráigeahččat sámi mánáid ja nuoraid vuoigatvuodaid olláhuvvama maiddái sámiid ruovttuguovllu olggobealde. Mii sápmelaččat leat álgoálbmot, iige min álgoálbmotsajádat leat sorjavaš min orrunbáikkis. Dego mánáidáittardeddjiiid čilgehusain lea boahtán ovdan, de mii galgat gárgehit sámi nuoraid oassálastima sámi searvvušbarggus. Lea dehálaš dorvvastit sámi nuoraid oassálastima politihkkii sihke sámedikkiid olis ja earenoamážit davviriikkalaš ovttasbarggus. Dáid áššiid mii galgat suokkardallat min boahtevaš čoakkámiinnámet.

Lea diedusge miehtemielalaš ášši, ahte stáhtat leat čatnasan sámi mánáid ja nuoraid dili ja sajádaga buorideapmái mánáidáittardeddjiiid aktiivvalaš barggu bakte. Sávan, ahte dát čatnašupmi šaddá konkrehtalažžan lágaid ja njuolggadusaid dárkkistemiin nu, ahte dat váldet vuhtii sámi mánáid ja nuoraid sajádaga maiddái árbevirolaš sámiid orrunguovlluid olggobealde sihke resurssaiguin, vai bastit dorvvastit sámi mánáide ja nuoraide oassálastima vejolašvuodaid ja vuoigatvuoda iežas gillii ja kultuvrii.

Mis leat oktasaš davviriikkalaš ovttasbarggus olu hástalusat ja bargamuš. Davviriikkalaš sámi soahpamuš lea ain ratifiserekeahttá ja sámedikkiit našuvnnalaš dásis galget ávžžuhit stáhtaid álggahit čilgehusbarggu soahpamuša ratifiserema várás. Soahpamuš sisdoallá maid mánggaid evttohusaid, mat lasihit stáhtaidgaskasaš ovttasbarggu. Dáid ovttasbargovugiid čilgenbargu galggalii álggahuvvot nu jođánit go vejolaš. Nubbi guovddáš hástalus, man mii sáhttit iežamet doaimmas ovddidit lea sámi universiteahhta-fidnu. Anán sámi kultuvrra ja min álbmoga oktilašvuoda dáfus hui dehálažžan, ahte ovddidit ja doarjut oktasaš davviriikkalaš vuodu nalde sámi universiteahhta-fidnu. Dat olláhuvvamis mielde dáhkdivččii alladásat dutkamuša ja min nuoraidasamet skuvlejumi riikkaidgaskasaš sámi guovllus.

Odne leat gullan árbevirolaš dieđu ja máhtu mearkkašumis. Árbevieruid, kultuvrra ja giela gaska-
vuođa dutkan lea dehálaš ja ráhkada oasistis jotkkolašvuođa. Sámi kultuvrra dáfus lea dehálaš, ahte
min kulturárbámet dutkojuvvo ja gávdnojit vuogit mot buoremusat sáhttit dorvvastit sáme giela ja
kultuvrra sirdáseami buolvvas nubbái nuppástuvvi servodagas fuolakeahhtá.

Árvvus adnon sámi parlamentarihkkárat, giittán din miellagiddevaš beaivvis ja buriin mearrádusain.
Min konfereanssasteamet dohkkehan julggaštus addá midjiide buriid vejolašvuodaid ja vugiid ovd-
didit ovttasbargomet ja julggaštus addá hui gievrras signála sámiid orru stáhtaide, ahte dat galget
ovddidit sámi kultuvrra ollislaččat.

Dáiguin sániiguin loahpahan iežan beales konfereanssa.